

Prezentacja rodentycydów firmy
„FREGATA” S. A.:

**CHARAKTERYSTYKA
GRYZONIOBÓJCZYCH SUBSTANCJI
AKTYWNYCH ZALICZANYCH DO
ANTYKOAGULANTÓW PIERWSZEJ I
DRUGIEJ GENERACJI**

Stanisław Ignatowicz
Konsultacje
Entomologiczne
Warszawa

WYMAGANIA PODCZAS JEDZENIA

Szczury mają szczególne wymagania podczas jedzenia:

- ❖ Muszą czuć się „bezpiecznie”.
- ❖ Są czujne podczas posilania się.

Dlatego zatruty pokarm umieszczamy w karmnikach deratyzacyjnych.

KARMNIKI DERATYZACYJNE

W karmniku czują się „bezpiecznie”.

NEOFOBIA

Nie od razu wejdą do karmnika.

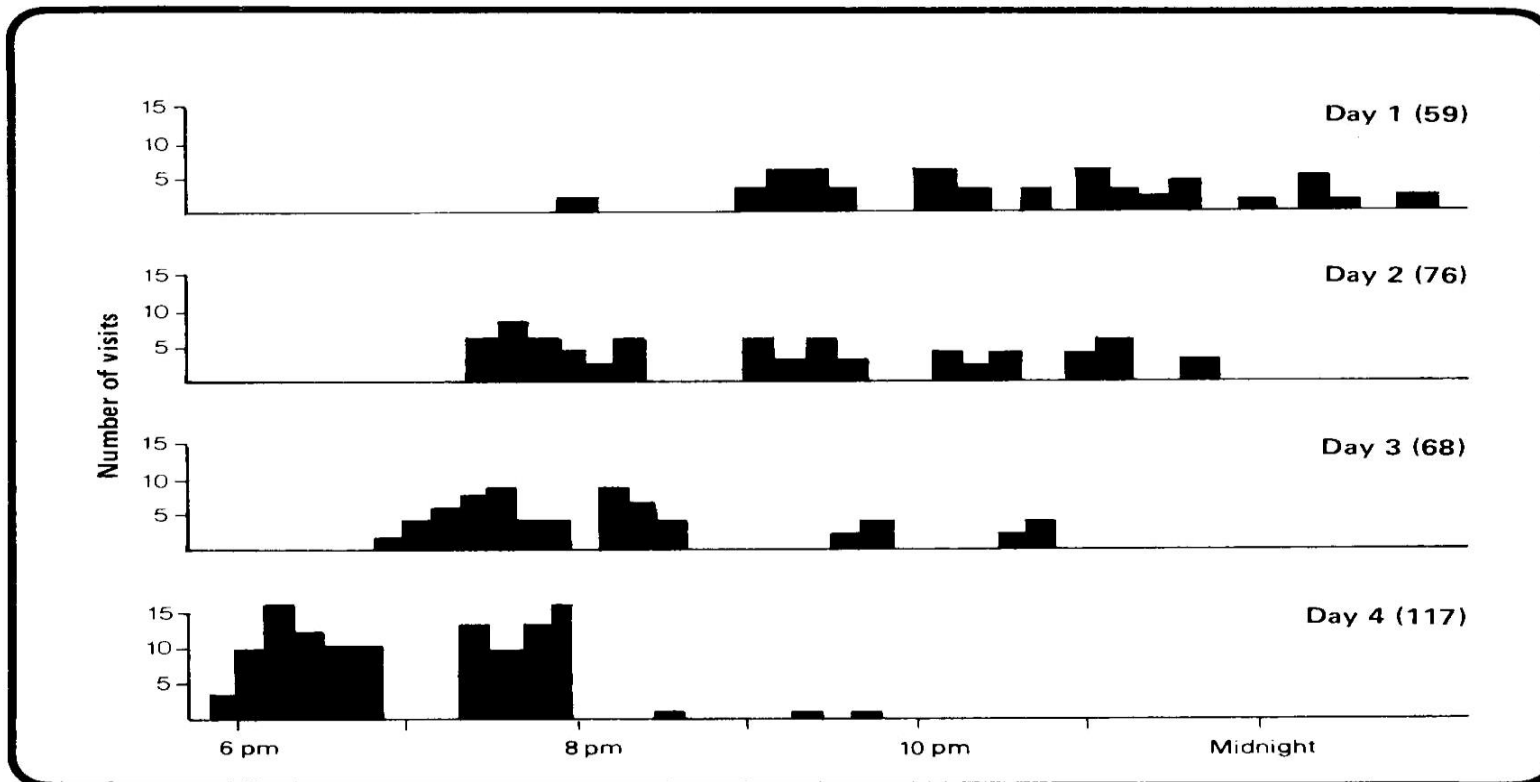
Neofobia (obawa przed nowym)
– boją się:

- ❖ **nieznanych przedmiotów,**
- ❖ **nowego pokarmu w nowym miejscu,**
- ❖ **nieznanych osobników własnego i obcego gatunku.**

Neofobia nie tylko u szczurów; u ludzi też.

CZAS I LICZBA WIZYT (NAWIASY) SZCZURA ŚNIADEGO W NOWYM MIEJSCU Z POKARMEM

Po 4 dniach szczury odwiedzają **nowe** **miejsce** z pokarmem częściej i wcześniej.

NEOFOBIA – OBAWA PRZED NOWYM POKARMEM

- Szczury „kontrolują jakość” żywności: kojarzą różne smaki i wybierają te, które spełnią ich wymogi żywieniowe.
- Odróżniają dobry pokarm od złego i pamiętają różnice!
- Szczury reagują negatywnie na pokarm, który wydaje im się zły (**niebezpieczny**).

NEOFOBIA – OBAWA PRZED NOWYM POKARMEM

Nagła śmierć gryzonia przy pokarmie lub tuż po spożyciu pokarmu

- wzbudza nieufność innych gryzoni i
- powoduje w nich awersję na preparat,

co uniemożliwia skuteczną deratyzację.

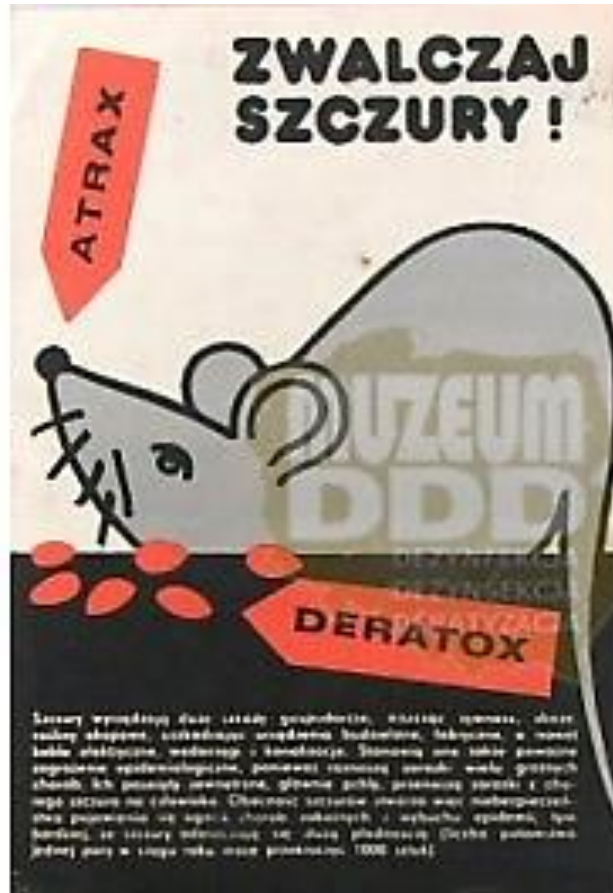

ANTYKOAGULANTY

- Powodują śmierć gryzoni po 3–5–7 dniach.
- Gryzonie nie kojarzą śmierci z pobranym pokarmem.
- Neofobia jest „pokonana”.

Czas na TOXAN!

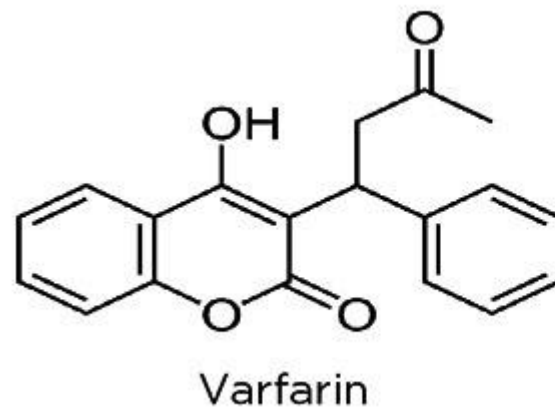
TROCZĘ HISTORII ...

ANTYKOAGULANTY

Bydło skarmiono spleśniałą (zgniłą) koniczyną: u krów **hemofilia** – brak protrombiny do krzepnięcia krwi.

Badania od 1925 r. sponsorowała **Wisconsin Alumni Research Foundation (WARF)**.

Wyizolowano (1939 r.) antykoagulant – dikumarol.; potem **warfaryne**.

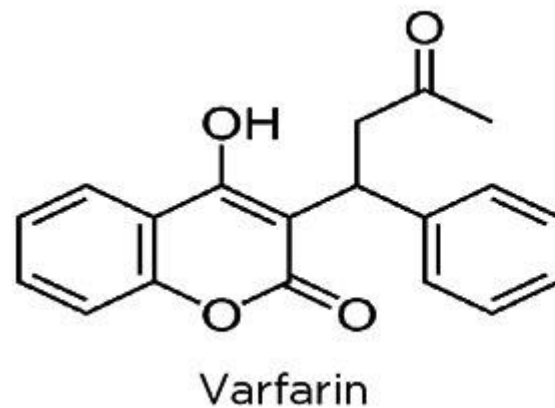
antywitamina witamin
K

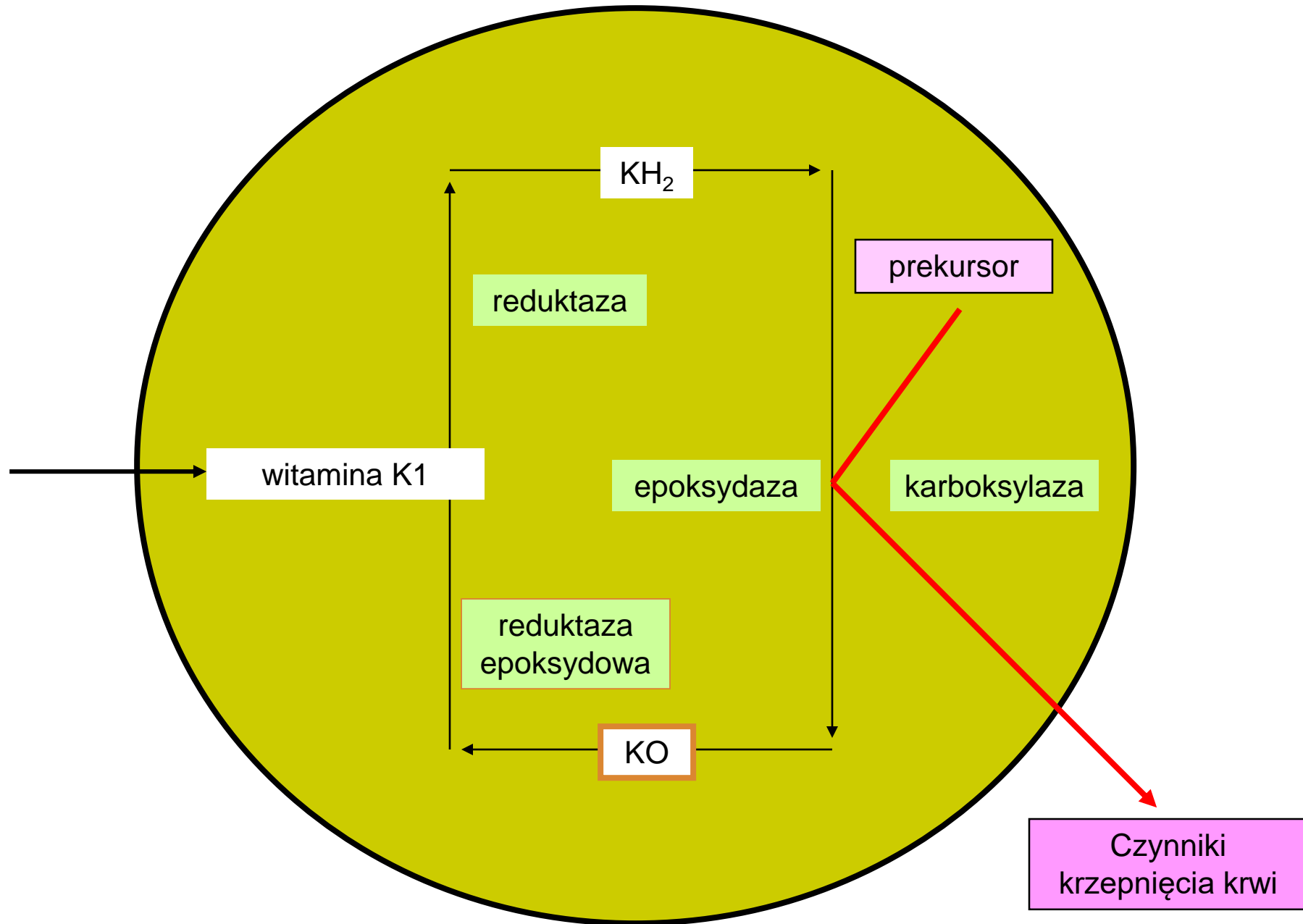
WARFARYNA

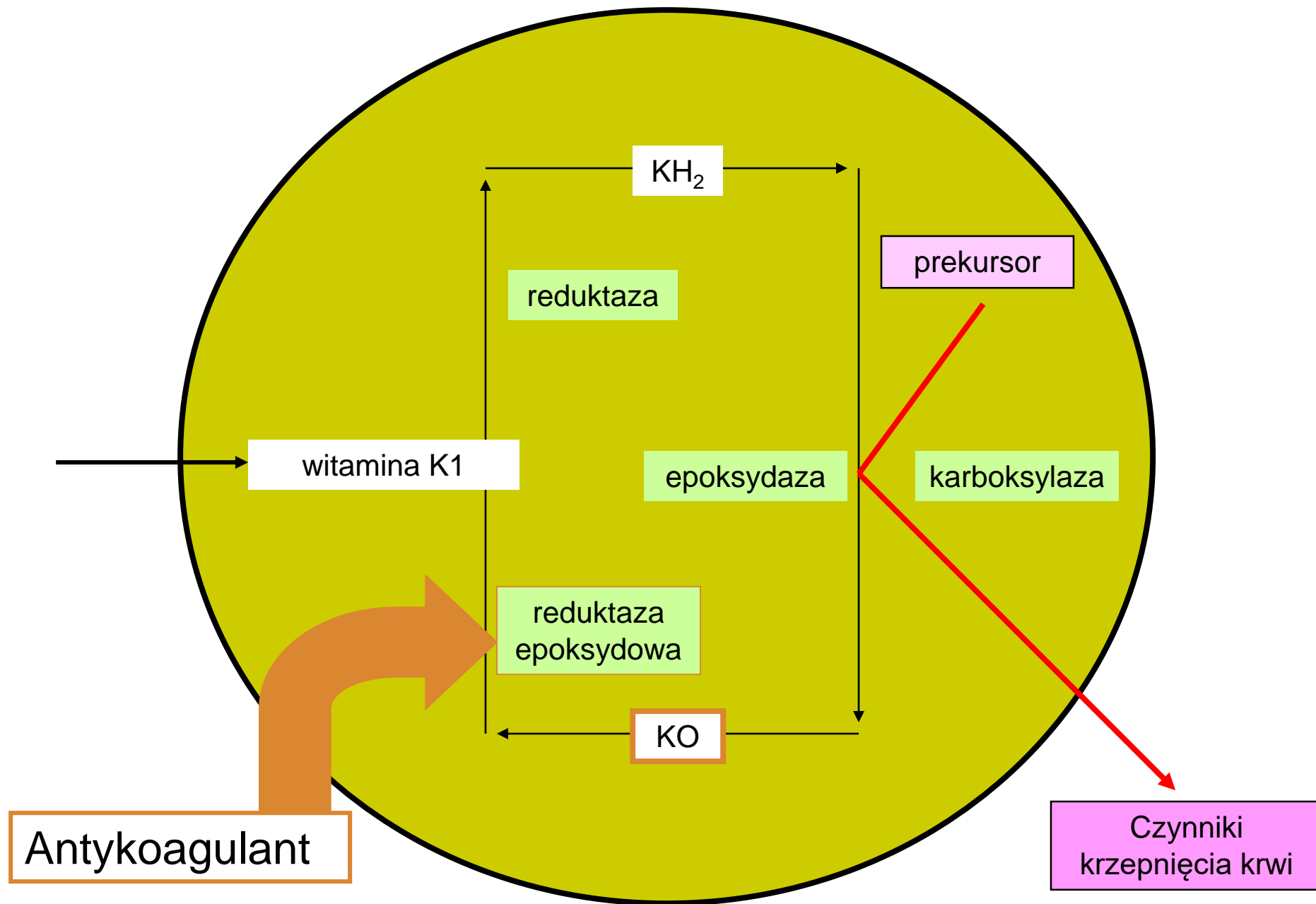
Warfaryna, patent 1947 r.,
rejestracja – 1950 r.

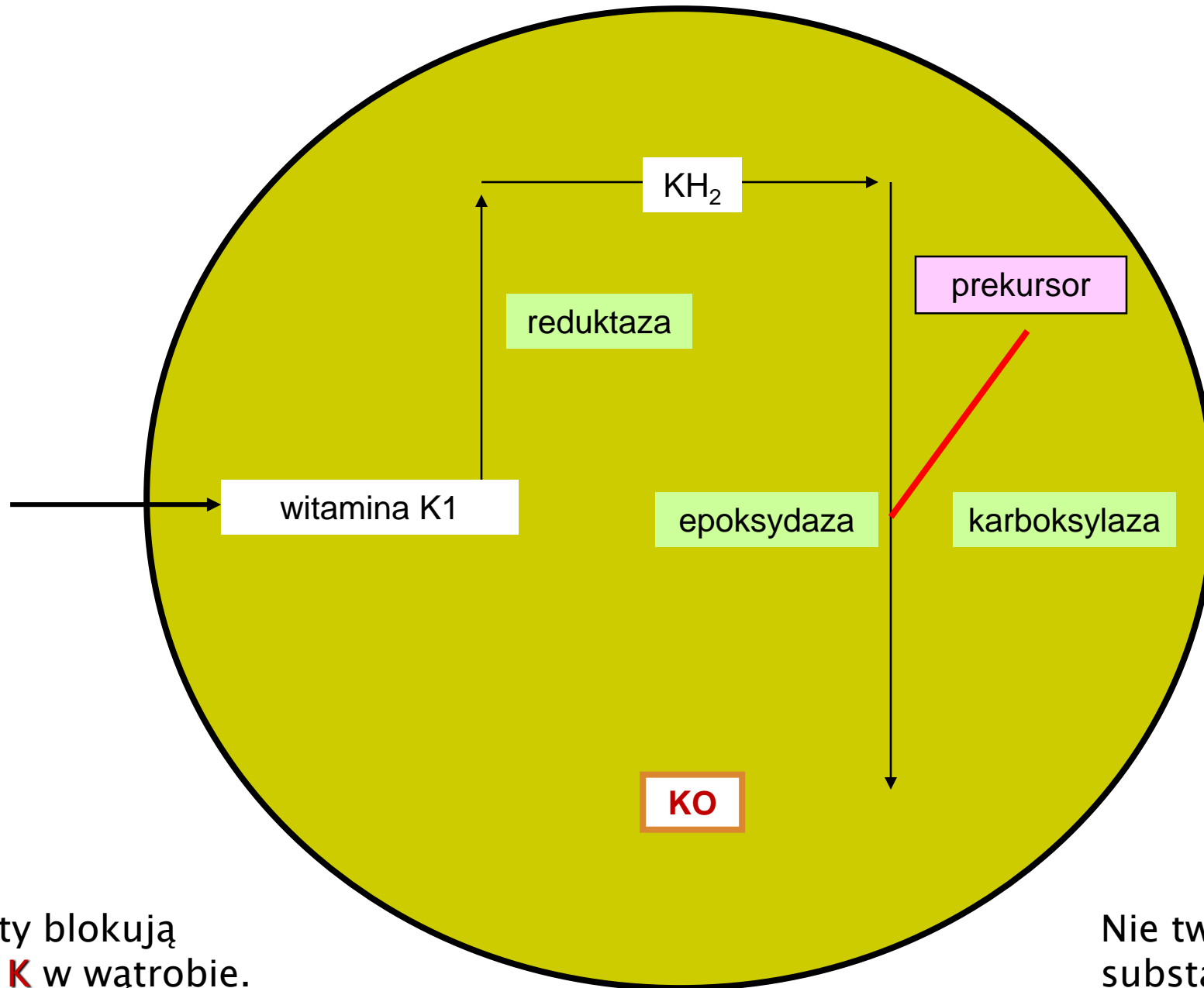
Dikumarol jako rodentycyd
– patent 1952 r.

Działają wolno, **po pobraniu**
wielokrotnym zatrutej
przynęty.

Antykoagulanty blokują cykl **witaminy K** w wątrobie.

Nie tworzą się w wyniku substancje niezbędne do krzepnięcia krwi.

ANTYKOAGULANTY

Zahamowanie krzepnięcia krwi oraz uszkodzenia naczyń włosowatych:

- straty krwi,
- niskie ciśnienie krwi,
- osłabienie,
- brak apetytu,

ale masa ciała nie zmienia się.

Powolne w działaniu (kilka dni) i inny gryzoń nie jest w stanie skojarzyć zatrutą przynętą z niebezpieczeństwem.

I generacji

- Chlorofacinon
- Kumatetralyl
- Warfaryna

II generacji

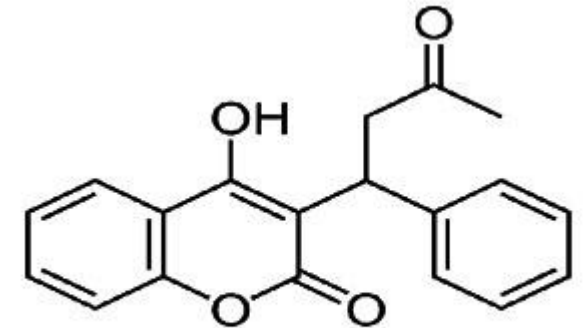
- Brodifakum
- Bromadiolon
- Difenakum
- Difetialon
- Flokumafen

WARFARYNA – ANTYKOAGULANT I GENERACJI

Jedna duża dawka **nie zawsze jest skuteczna.**

Małe dawki przez kilka dni: 90–100% śmiertelności.

0.025–0.0125 mg/g trutki codziennie przez 6–10 dni zabija mysz lub szczura.

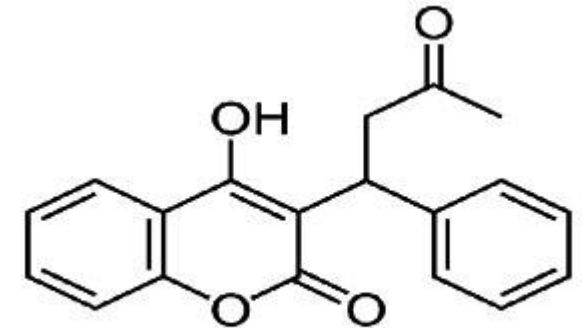
Varfarin

WARFARYNA

Toksyczność zależy od **gatunku** gryzonia:

1 mg/kg trutki przez 5 dni zabija szczura wędrownego, 3–4x więcej potrzeba dla szczura śniadego.

Mysz domowa bardziej odporna.

Varfarin

WARFARYNA

Ptaki są bardzo odporne (stosować w zoo w ptaszarniach!).

Psy giną po jednorazowej dawce 450 g trutki.

Koty – 43 g trutki.

Świnie są bardzo wrażliwe, a **owce** odporne.

Rodentox®
DBW

Rodentox®
Hydro

Rodentox®
Ziarno

TOXAN W

Latem, w dni upalne, najlepiej sprawdzał się płynny preparat: 1% soli sodowej **warfaryny**.

Po rozcieńczeniu z wodą 1:1 podawano gryzoniom do picia w specjalnych poidelkach.

Zatruwano płynem to, co gryzonie najbardziej lubią zjeść, np. suche kawałki chleba.

CHLOROFACINON

Szeroko stosowany od 1970 r.

- ❖ $>0.005\%$ w przynęcie zbożowej;
- ❖ 0.2% w formie proszku;
- ❖ koncentrat w oleju mineralnym.

Nie są skuteczne przeciw gryzoniom odpornym na **warfarynę**.

Był **Rodentox**, 0.075% , ziarno.

Gatunek gryzonia	LD ₅₀ (mg/kg)
Mysz domowa	>1.0
Szczur wędrowny	5.0-20.5
Szczur śniady	15.0

ANTYKOAGULANTY

I generacji

- Chlorofacinon
- Kumatetryl
- Warfaryna

II generacji

- Brodifakum
- Bromadiolon
- Difenakum
- Difetialon
- Flokumafen

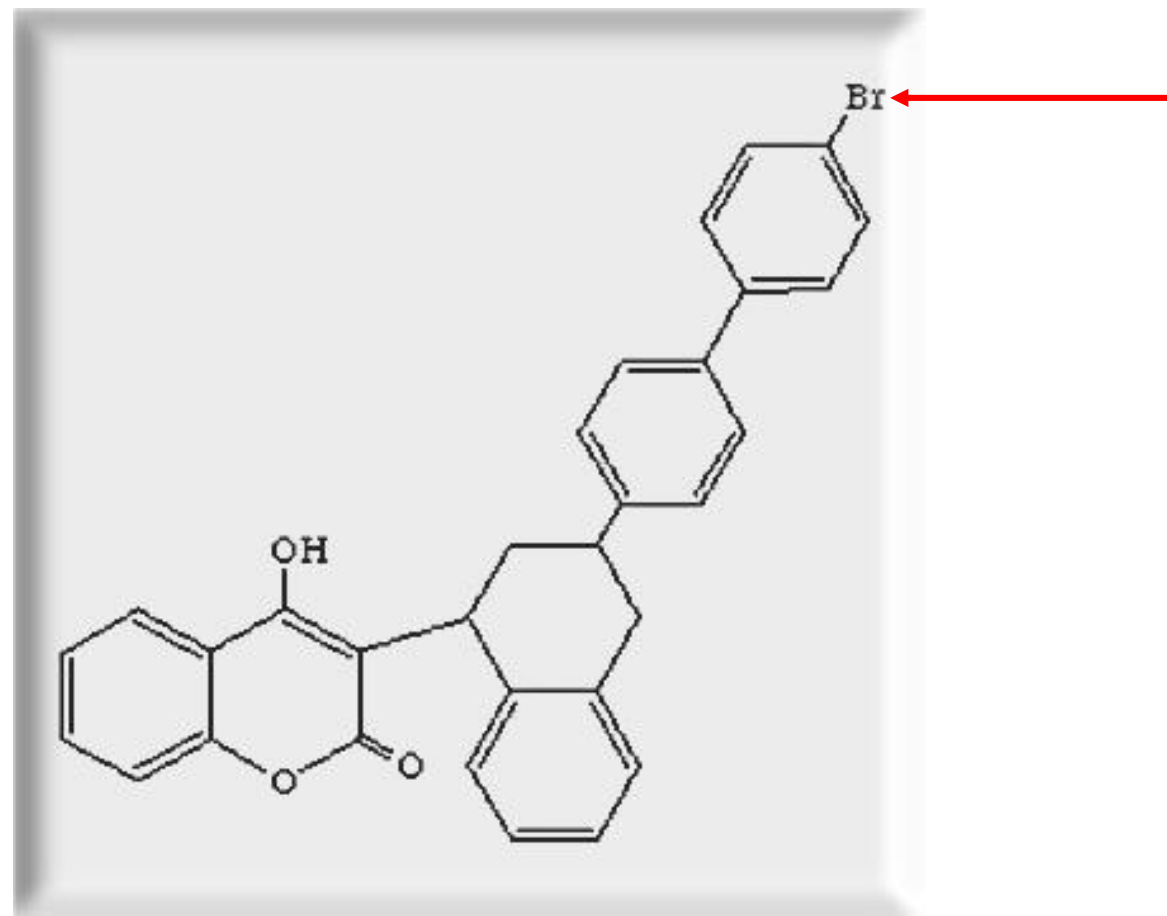
ROZWÓJ ODPORNOŚCI GRYZONI
NA WARFARYNĘ.
POTRZEBA SZYBKIEJ DERATYZACJI.

„TRUĆ, A NIE KARMIĆ”

II GENERACJA ANTYKOAGULANTÓW: (JEDNODAWKOWE)

powstały **nowe s. a.**:

- **brodifakum** – brodifacoum,
- **bromadiolon** – bromadiolone,
- **difetialon** – difethialon,
- **difenakum** – difenacoum,

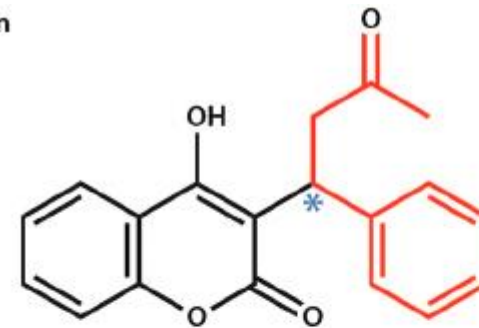
ANTYKOAGULANT II GENERACJI

W cząsteczce atom **bromu** –
gwarantuje wysoką skuteczność:

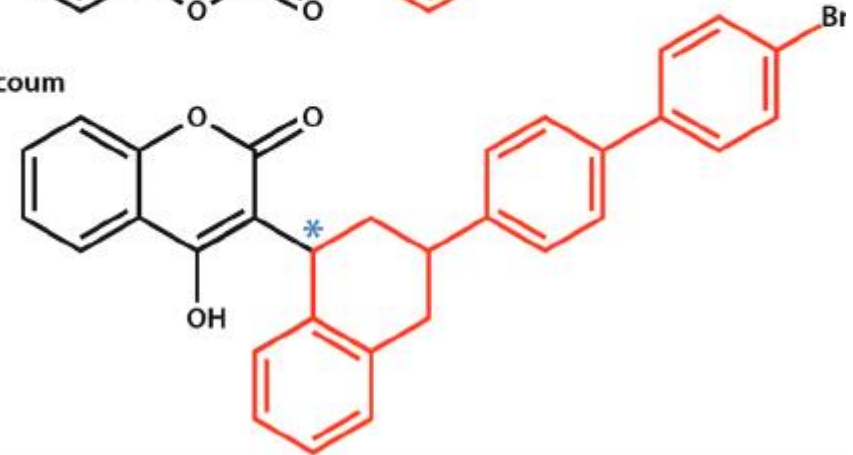
wystarcza jeden nocny posiłek –
jednodawkowe

... ale po kilku posiłkach bardziej
skuteczne niż po jednym.

Warfarin

Brodifacoum

DAWKI I STĘŻENIA ANTYKOAGULANTÓW JEDNODAWKOWYCH I WIELODAWKOWYCH W TRUTKACH

Nazwa	LD ₅₀ mg/kg szczur wędrowny	Stężenie w trutkach (ppm)	Dawka LD ₅₀ w g trutki na 250 g szczura
jednodawkowe			
brodifakum	0.3	50	1.5
flokumafen	0.4	50	2.0
bromadiolon	1.3	50	6.5
difenakum	1.6	50	9.0
wielodawkowe			
kumatetranyl	16.5	375	11.0
warfaryna	58.0	250	58.0
chlorofacinon	20.5	50	102.5

DAWKA ŚMIERTELNA **PO JEDNOKROTNYM** PRZYJĘCIU TRUTKI (DL₅₀) W GRAMACH GOTOWEJ TRUTKI

Substancja aktywna Stężenie (%)	Warfaryna 0.025%	Chlorofaci- non 0.005%	Difenakum 0.005%	Bromadiolon 0.005%	Brodifakum 0.005%
Szczur wędrowny - 250 g	186 g	102,5 g	9 g	5,6 g	1,3 g
Mysz domowa – 25 g	37,4 g	12,7 g	0,4 g	0,8 g	0,2 g

Antykoagulanty I generacji są toksyczne, ale po pobraniu bardzo wysokiej dawki trutki.

DAWKA ŚMIERTELNA **PO KILKUKROTNYM** PRZYJĘCIU TRUTKI (DL₅₀) W GRAMACH GOTOWEJ TRUTKI

Substancja aktywna Stężenie (%)	Warfaryna 0.025%	Chlorofaci- non 0.005%	Difenakum 0.005%	Bromadiolon 0.005%	Brodifakum 0.005%
Szczur wędrowny - 250 g	0,44 g	0,80 g	0,44 g	0,35 g	0,30 g
Mysz domowa – 25 g	*	*	0,04 g	*	0,02 g

Działanie trujących substancji aktywnych wzrasta, jeśli gryzonie przyjmują przynętę przez kilka kolejnych dni.

Toksyczność antykoagulantów I i II generacji jest wtedy podobna.

ANTYKOAGULANTY

I generacji:

(wielodawkowe)

- działają wolno, po **wielokrotnym** pobraniu zatrutej przynęty;
- giną po 5–6 dniach lub później;
- brak neofobii.

II generacji:

(jednodawkowe)

- działają wolno, po **jednokrotnym** pobraniu zatrutej przynęty;
- giną po 5–6 dniach lub później;
- brak neofobii.

ANTYKOAGULANTY

❖ Bromadiolon

❖ Brodifakum

❖ Difenakum

II generacji:

(jednodawkowe)

- działają wolno, po **jednokrotnym** pobraniu zatrutej przynęty;
- giną po 5–6 dniach lub później;
- brak neofobii.

BROMADIOLON

Toxan

zagraniczne: Tomcat,
Ratimor, Murin Forte, ...

0.005% s. a. w przynęcie,
błoczkach, granulach,
paście.

Szczególnie skuteczny na
myszy.

Powszechnie stosowany w
ostatnich 30 latach.

Toxan
Granulat

Toxan Pasta

Toxan Płatki

Toxan Płyn

Toxan Ziarno

BROMADIOLON

Odporność, choć
nieznaczna, u

szczurów: W. Brytania,
Francja, Niemcy, Holandia,
Dania;

mysz: W. Brytania,
Kanada.

TOXAN GRANULAT

Różowe granulki z antykoagulantem (**bromadiolon**, tylko 0,004%)

Gotowe do wykładania w karmnikach deratyzacyjnych lub na tackach.

Stosować

w porcjach po 25 g na myszy;

w porcjach po 100 g na szczury.

TOXAN PŁATKI

Również zawierają
nieznaczную ilość
antykoagulantu.

Preparat jest gotowy
do wykładania i
stosuje podobnie jak
Granulat.

BRODIFAKUM

Jedno pobranie 2 g trutki zabija szczura wędrownego.

Jedno pobranie <1.0 g trutki zabija mysz domową.

Niszczy odporne na warfarynę.

Derat

Derat Granulat

Derat Pasta

BRODIFAKUM

DERAT

zagraniczne: Talon, Final, Klerat, Havoc

Najsilniejszy z II generacji.

Dobre wyniki w różnych środowiskach i sytuacjach.

0.005% s.a. w peletkach lub bloczkach.

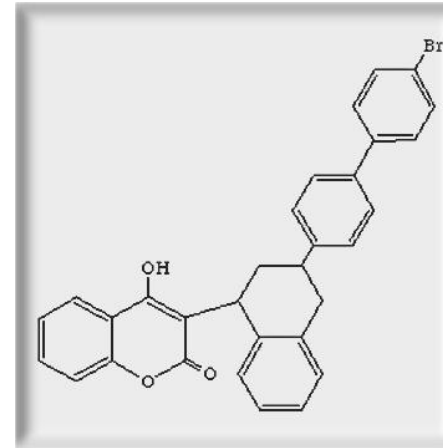
BRODIFAKUM

LD₅₀ (mg/kg):

mysz domowa – 0.4,

szczur wędrowny – 0.22,

szczur śniady – 0.65–
0.73.

DIFENAKUM

Atrax Granulat

Atrax Kostka

Atrax Pasta

Atrax Płatki

Atrax Ziarno

- ❖ Wprowadzono na rynek w 1976 r. jako skuteczny rodentycyd na myszy i szczury odporne na inne antykoagulanty.
- ❖ Bardzo toksyczny dla ryb słodkowodnych i zielonych glonów, chociaż bardzo słabo rozpuszcza się w wodzie.
- ❖ Zatrucia ptaków i ssaków drapieżnych: po strawieniu difenakum i jego pochodne rozmieszczają się w ciele drapieżnika, najwięcej w wątrobie i trzustce.

TOKSYCZNOŚĆ RODENTYCYDÓW: SZCZUR

Substancja aktywna	Ostra doustna LD ₅₀ mg/kg	Stężenie s. a. mg/kg	g trutki potrzebne do LD ₅₀
Chlorofacinon	20.5	50	102.5
Kumatetralyl	16.5	375	11.00
Warfaryna	58.0	250	58.00
Brodifakum	0.26	50	1.3
Bromadiolon	1.12	50	5.6
Difenakum	1.80	50	9.0
Difetialon	0.56	25	5.6
Flokumafen	0.25 – 0.56	50	1.3 – 2.8

TOKSYCZNOŚĆ RODENTYCYDÓW: MYSZ

Substancja aktywna	Ostra doustna LD ₅₀ mg/kg	Stężenie s. a. mg/kg	g trutki potrzebne do LD ₅₀
Chlorofacinon	17.0	50	6.8
Kumatetralyl	>1000	50	400
Warfaryna	462.5	250	37
Brodifakum	0.4	50	0.16
Bromadiolon	1.75	50	0.7
Difenakum	1.00	50	0.4
Difetialon	0.47	25	0.38
Flokumafen	0.79 – 1.5	50	0.32 – 0.60

SUBSTANCJA AKTYWNA

- ❖ Szczur może zjeść **w ciągu doby** 25–35 g; mysz może zjeść dziennie 2–5 g pokarmu.
- ❖ Dawka śmiertelna np. **bromadiolonu** w trutce: szczury 8–10 g; myszy – 1.0 g (**LD₉₉**).
- ❖ Szczur może spożyć tę ilość w czasie 4–5 posiłków z 10–15 posiłków dziennie.
- ❖ Mysz może spożyć tę ilość w czasie 8–10 posiłków z ponad 30 posiłków dziennie.

ZESTAWIENIE WŁAŚCIWOŚCI POSZCZEGÓLNYCH SUBSTANCJI AKTYWNYCH RODENTYCYDÓW

Substancja aktywna	Działanie na mysz	Działanie na szczura	Szybkość działania
Warfaryna	●	●	●
Chlorofacinon	●	● ●	● ●
Difenakum	● ● ●	● ●	● ● ●
Bromadiolon	● ●	● ● ●	● ● ●
Brodifakum	● ● ● ●	● ●	● ● ● ●

● - słabe działanie, ● ● ● ● - silne działanie

ANTYKOAGULANTY

Jednodawkowe (II generacji) antykoagulanty **są bardziej toksyczne dla dzieci, zwierząt domowych i dzikich** niż **wielodawkowe** (I generacji).

ANTYKOAGULANTY

Jednodawkowe są jednak mniej groźne w zatruciach „wtórnych” drapieżców, gdyż gryzonie pobierają **mniej trucizny**.

TOKSYCZNOŚĆ RODENTYCYDÓW: PSY

Substancja aktywna	LD ₅₀ s. a. mg/kg	Stężenie mg/kg	Ilość trutki w g potrzebna do LD ₅₀ u 10 kg psa
Brodifakum	0.25 – 1.0	50	50 – 200
Bromadiolon	11 – 15	50	2200 – 3000
Chlorofacinon	50 – 100	50	10000 – 20000
Difetialon	4.0	25	1600
Flokumafen	0.08	50	16

SUBSTANCJA AKTYWNA A ZWIERZĘTA

Zwierzęta	SUBSTANCJE AKTYWNE RODENTYDYCÓW					
	50 ppm Bromadiolon	50 ppm Difenakum	50 ppm Brodifakum	50 ppm Flokumafen	250 ppm Warfarina	2% Fosforek cynku
Królik	20.0	40.0	5.8	14.0	3200.0	-
Świnia	60.0	1600.0	10.0	-	4.0	-
Pies	200.0	200.0	5.0	1.5	80.0	1.0
Kot	500.0	2000.0	500.0	-	40.0	1.0
Kurczak	1000.0	1000.0	200.0	-	4000.0	1.0
Owca		2000.0	60.0	-	-	-

DANE Z INNEGO ŹRÓDŁA: LD₅₀ W G TRUTKI NA 1 KG ZWIERZĘCIA

Substancja aktywna	królik	świnia	pies	kot	kura
Difenakum	40	1600–2000	1000	2000	1000
Bromadiolon	20	60	200	500	*
Brodifakum	5.8	10–40	5–20	500	90
Flokumafen	14	1200	1.5–5	200	2000
Difetialon	15	40–60	100	320	*

PORÓWNANIE TOKSYCZNOŚCI RÓŻNYCH ANTYKOAGULANTÓW DLA ŚWINI DOMOWEJ

Antykoagulant	LD ₅₀ (mg/kg)	Zawartość s.a. w mg/kg przynęty	LD ₅₀ w g przynęty na kg ciała świni
I generacji	1-5	250	4-20
II generacji	0.5-2	50	10-40

ANTYKOAGULANTY: OPÓŹNIONE DZIAŁANIE

- ❑ Śmierć gryzoni **po kilku dniach**: inne nie kojarzą choroby zmarłego z zatrutą żywnością.
- ❑ Podobnie z gatunkami nie docelowymi: Śmierć **po kilku dniach**.
- ❑ Gwarantuje bezpieczeństwo: daje czas na podanie antidotum (wit. K1), aby **uratować zwierzęta hodowlane oraz ludzi**, którzy mogą przypadkowo połąknąć przynętę.

ANTIDOTUM

Witamina K.

Leczenie długotrwałe

Antykoagulant długo
zalega w ciele.

STOSOWANIE ANTYKOAGULANTÓW II GENERACJI

Koniecznie tam, gdzie **obfitość konkurencyjnego pokarmu.**

STOSOWANIE ANTYKOAGULANTÓW II GENERACJI

Brak u gryzoni obawy przed trutką: „*dead rodents walking*”.

OCENA ANTYKOAGULANTÓW

Zalety:

Łatwe w użyciu;
Nie powodują
nieufności u szczurów;
Mało s.a. w trutce;
Atrakcyjne dla gryzoni
(mało s.a.).
Antidotum – wit. K

Wady:

Nie działają wybiórczo;
Długi czas działania od
pobrania do śmierci;
Śmierć **w ukryciu**;
Potrzeba wykładania
dużej ilości trutki (duże
koszty);
Zabiegi pracochłonne;
Odporność.

DZIĘKUJĘ BARDZO ZA
UWAGĘ! |

|

TOKSYCZNOŚĆ DLA ZWIERZĄT DOCELOWYCH

Table 1: Quantity of finished bait required to generate an LD ₅₀ in rats and mice			
Active	LD ₅₀ brown rat (g)	LD ₅₀ house mouse (g)	Application
Second generation rodenticides			
Difenacoum	9.0	0.4	indoor & outdoor
Bromadiolone	5.6	0.9	indoor & outdoor
Brodifacoum	1.4	0.2	indoor only
Flocoumafen	1.3	0.4	indoor only
Difethialone	5.6	1.3	indoor only
First generation rodenticides			
Coumatetralyl	11.0	66.7	indoor & outdoor

LD₅₀ values are shown in grams (to 1 decimal place) for 250g rats/25g mice. The concentration of active in the baits is the standard commercial rate for that active